

Глиняний В.С., Цимбал С.В.
Вінницький національний технічний університет

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

У статті проведено комплексний аналіз сучасного стану пасажирських перевезень в Україні, зосереджуючи увагу на ключових проблемах, що стримують ефективний розвиток цієї галузі. Зокрема, детально розглянуто такі проблеми, як застаріла матеріально-технічна база та інфраструктура, що значно обмежує можливості щодо забезпечення безпечних, комфортних та швидких перевезень населення. Зношеність рухомого складу, недостатній рівень комфорту та сервісу, відсутність належних умов для людей з обмеженими можливостями є чинниками, що негативно впливають на рівень задоволеності користувачів транспортних послуг.

У межах роботи визначено стратегічні напрями вдосконалення системи пасажирських перевезень в Україні. Зокрема, обґрунтовано доцільність впровадження інноваційних логістичних рішень, які передбачають цифровізацію процесів перевезень, автоматизацію документообігу, створення єдиної платформи для бронювання, оплати та моніторингу транспортних послуг. Запропоновано розвивати мережу маркетинго-логістичних центрів, що дозволить оптимізувати планування маршрутів, забезпечити зручне стикування різних видів транспорту, організовувати міжрегіональні та міжнародні перевезення на якісно новому рівні.

У статті також запропоновано низку практичних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності транспортних підприємств, зокрема оновлення рухомого складу, запровадження систем лояльності для пасажирів, удосконалення системи підготовки та перепідготовки персоналу, впровадження екологічно чистих видів транспорту. Визначено, що сталий розвиток пасажирських перевезень в Україні можливий лише за умови активної взаємодії держави, бізнесу та громадськості, а також комплексного підходу до модернізації транспортної системи в умовах сучасних економічних, соціальних та технологічних викликів.

Ключові слова: пасажирські перевезення, транспортна логістика, якість обслуговування, інновації, цифровізація, стратегічне управління, конкурентоспроможність, інфраструктура.

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку економіки та суспільства пасажирські перевезення займають важливе місце в системі транспортної інфраструктури. Вони забезпечують мобільність населення, сприяють розвитку ділових, соціальних, культурних та туристичних зв'язків як усередині країни, так і за її межами. Забезпечення якісного транспортного обслуговування населення є одним із ключових чинників формування конкурентоспроможного національного ринку транспортних послуг, створення сприятливих умов для соціально-економічного розвитку регіонів та підвищення якості життя населення.

Особливу роль пасажирські перевезення відіграють в умовах урбанізації, зростання населення міст та активізації міжрегіональних і міжнародних комунікацій. Від якості організації пасажирських перевезень значною мірою залежать комфорт, безпека та швидкість пересування громадян, що, у свою чергу, впливає на загальний рівень соціальної активності, економічної мобільності та доступності послуг. Саме тому ефективне функціонування системи пасажирських перевезень є важливою складовою транспортної політики держави.

Проте сучасний стан пасажирських перевезень в Україні характеризується низкою проблем, які потребують комплексного вирішення. Зокрема, однією з головних проблем є технічна зношеність рухомого складу, що призводить до зниження безпеки, комфорту та регулярності перевезень. Значна частина транспорту, особливо на міських та міжміських маршрутах, експлуатується понад встановлені нормативні строки, що погіршує якість надання послуг і негативно впливає на екологічний стан довкілля через підвищені викиди шкідливих речовин.

Ще одним суттєвим викликом є недостатній рівень сервісу на пасажирському транспорті, що проявляється у низькій якості обслуговування пасажирів, відсутності сучасних інформаційних систем, нерегулярності руху, обмежених можливостях для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Крім того, пасажирів стикаються з обмеженим доступом до онлайн-сервісів бронювання та придбання квитків, відсутністю інтегрованих маршрутних мереж і єдиного електронного квитка, що суттєво знижує зручність користування громадським транспортом [1].

До проблемних аспектів слід віднести також нерозвиненість інфраструктури, зокрема недостатню кількість сучасних автостанцій, вокзалів, зупинок, терміналів пересадки, відсутність об'єднаних транспортно-логістичних хабів, що поєднують різні види транспорту. Нерівномірний

розвиток транспортної мережі та низький рівень інтеграції між міськими, приміськими та міжміськими перевезеннями ускладнює забезпечення належного транспортного сполучення, особливо в сільській місцевості та віддалених регіонах.

Окремої уваги заслуговують екологічні проблеми, які посилюються через використання застарілих транспортних засобів із низькими екологічними стандартами. Підвищене забруднення повітря у містах, шумове навантаження, збільшення викидів парникових газів є наслідком несвоєчасного оновлення рухомого складу та недостатнього впровадження екологічно безпечних видів транспорту, зокрема електробусів, тролейбусів та інших альтернативних засобів перевезення.

Важливим аспектом є необхідність адаптації транспортної системи України до європейських стандартів та сучасних технологій управління пасажирськими перевезеннями. На сьогодні Україна активно інтегрується до європейського транспортного простору, що вимагає оновлення нормативно-правової бази, удосконалення стандартів безпеки, модернізації інфраструктури, запровадження інтелектуальних транспортних систем та систем автоматизованого диспетчерського управління.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання виявлення основних проблем, що стримують розвиток пасажирських перевезень, та визначення перспективних напрямів їх вдосконалення. Потребує впровадження комплексний підхід до організації перевезень, який передбачає врахування транспортних потреб населення, економічної доцільності, екологічної безпеки та соціальної доступності. Важливим є також розроблення довгострокових програм розвитку пасажирського транспорту, оновлення парку транспортних засобів, підвищення якості обслуговування пасажирів, удосконалення системи управління перевезеннями на основі сучасних інформаційних технологій.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДАНИХ ТА ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Питання організації та розвитку пасажирських перевезень є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Вони висвітлюють різні аспекти функціонування транспортної системи, організації пасажирських перевезень, удосконалення логістичних схем та підвищення якості надання послуг.

У науковій літературі виділяються основні напрями досліджень у цій сфері:

- аналіз економічної ефективності пасажирських перевезень;
- розробка сучасних логістичних моделей і маршрутних мереж;
- впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сфері транспортного обслуговування;
- дослідження соціальних і екологічних аспектів функціонування пасажирського транспорту.

Крім того, літературні джерела вказують на те, що в умовах євроінтеграційних процесів постає необхідність адаптації української транспортної системи до вимог Європейського Союзу. Це стосується як технічного переоснащення, так і впровадження єдиних стандартів безпеки, екології та організації транспортного процесу [2].

Аналіз наукових праць дозволяє зробити висновок, що проблеми пасажирських перевезень мають комплексний характер і потребують системного підходу до їх вирішення. Важливо не лише модернізувати рухомий склад і інфраструктуру, а й удосконалювати управлінські, економічні та організаційні механізми в цій сфері.

На підставі опрацьованих джерел можна сформулювати основну проблему дослідження: потреба у розробці ефективних заходів з удосконалення пасажирських перевезень, які забезпечать підвищення якості, доступності, безпеки та екологічності транспортного обслуговування населення.

ЦІЛЬ ТА ЗАДАЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ціллю даного дослідження є визначення основних проблемних аспектів, що стримують розвиток пасажирських перевезень, та обґрунтування напрямів їх удосконалення з метою підвищення якості, безпеки, доступності та ефективності надання транспортних послуг населенню.

Для досягнення поставленої цілі в роботі передбачено виконання таких завдань:

- 1.Провести аналіз наукових джерел, нормативно-правових документів та статистичних даних щодо сучасного стану пасажирських перевезень.
- 2.Визначити основні проблемні аспекти, що впливають на якість та ефективність організації пасажирських перевезень.
- 3.Оцінити вплив технічного стану рухомого складу, стану інфраструктури та рівня сервісного обслуговування на стан транспортної системи.
- 4.Виявити соціальні, економічні та екологічні фактори, що супроводжують функціонування пасажирських перевезень.

5. Сформулювати практичні рекомендації та напрями вдосконалення організації пасажирських перевезень з урахуванням сучасних потреб суспільства, європейських стандартів та інноваційних технологій.

Виконання зазначених завдань дозволить комплексно оцінити проблеми та визначити шляхи покращення пасажирських перевезень, що сприятиме розвитку транспортної галузі та підвищенню мобільності населення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

У світі важливою складовою галузі транспорту є пасажирський транспорт. Його головне завдання полягає у забезпеченні потреб населення у перевезеннях. Пасажири можуть користуватися послугами громадського транспорту з кількох причин, таких як необхідність переміщення з дому до роботи, громадських місць (поліклініка, школа, садок тощо). З часом розвивається інфраструктура, створюються нові поселення, а отже, змінюється транспортна рухливість мешканців, а також середня дальність поїздки. Для забезпечення пасажирів необхідним рівнем якості послуг, що надаються, важливо розвивати і вдосконалювати пасажирські перевезення. Але на шляху вдосконалення пасажирського транспорту є низка протиріч та проблем, що заважають його розвитку. Дані проблеми, які з 4 основних напрямів, необхідно вирішувати лише на рівні держави. До цих напрямів належать: правові основи діяльності, організація та фінансування діяльності, інвестиції у пасажирський транспорт та організація управління.

В даний час акти, що регулюють діяльність пасажирського транспорту роз'єднані, суперечливі і не відображають сучасної реальності. У зв'язку з цим, з питань надання послуг з перевезення пасажирським транспортом збільшується кількість протестів у наглядових органах та судових розглядах [3].

Також порушено процес функціонування основних фондів пасажирського транспорту, недостатні темпи оновлення рухомого складу та сильну зношеність. Відбувається їхнє активне старіння. Зростає обсяг сходів з лінії транспортних засобів за технічними несправностями та знижується рівень технічної надійності та безпеки пасажирського транспорту. Інвестування підприємств пасажирського транспорту із використанням сучасних механізмів практично відсутнє. Витрати під час використання рухомого складу, і навіть собівартість перевезень пасажирів збільшуються. У цій галузі склалися такі основні проблеми:

- недостатній обсяг виділених бюджетних коштів для оновлення та відтворення виробничих фондів пасажирського транспорту. Оскільки знижується рівень бюджету, відбувається зниження обсягів оновлення рухомого складу. Підприємства використовують старий рухомий склад, який через великий вік часто ламається, а отже, не виконується запланований обсяг пасажирських перевезень. Також зростають витрати на придбання запасних частин для ремонту транспортних засобів;

- немає налагодженого механізму підтримки державою пасажирського транспорту, що веде до погіршення якості надання послуг, оскільки відсутня можливість приведення у належний вид транспортних засобів. Щоб вирішити цю проблему, державі необхідно налагодити процес підтримки підприємств пасажирського транспорту у сфері організації управління та фінансування;

- збільшення транспортної рухливості населення, в умовах скорочення провізних можливостей призводить до зростання наповнюваності салонів, а також до неможливості охоплення існуючого пасажиропотоку в повному обсязі. Цю проблему можна вирішити з допомогою збільшення транспортної роботи певних маршрутах. Для цього також потрібне придбання нового рухомого складу;

- немає фінансових, організаційних та правових умов залучення приватних інвестицій у розвиток та модернізацію пасажирського транспорту. Для покращення роботи пасажирського транспорту необхідно встановити сприятливі умови залучення інвестицій як вітчизняних, так і зарубіжних. Це сприятиме швидшому розвитку пасажирського транспорту;

- немає можливості оцінки потреб у інвестиціях, оскільки відсутні соціальні стандарти транспортної забезпеченості населення. Що позбавляє можливості залучення додаткового капіталу як інвестицій сторонніх компаній. При вирішенні цієї проблеми підприємствам необхідно встановити свої потреби залучення інвестицій;

- низька якість техніко-експлуатаційних показників транспортних засобів, що випускаються українськими виробниками. Українські виробники рухомого складу мають малий досвід зі збирання транспортних засобів, а також немає фахівців необхідного рівня знань у цій сфері. Виробникам необхідно наймати кваліфікованіший персонал або провести перенавчання наявного.

У правовій області встановилися такі основні протиріччя:

– органи влади всіх рівнів не мають розмежувань компетенції, предметів ведення та повноважень у сфері пасажирського транспорту, тому при виникненні деяких ситуацій виникає проблема віднесення питання щодо рівня влади. Потрібне чітке розмежування обов'язків окремих органів влади, яке можна встановити за допомогою ухвалення спеціального закону;

– скорочення виділення коштів із бюджету з оплати проїзду пільгової категорії громадян, не скоєно механізм надання встановлених у країні пільг. Щоб вирішити цю проблему необхідно збільшити величину виділення коштів бюджету для можливості повернення всіх існуючих пільг по проїзду;

– в органів місцевого самоврядування немає чіткого змісту діяльності з організації транспортного обслуговування населення, що заважає контролю за діяльністю організації та дотримання її правових засад. Для контролю діяльності підприємств пасажирського транспорту та дотриманням її правових засад необхідно встановлення компетенцій для кожної організації;

– існуючі форми державної підтримки не встановлені за напрямками пасажирського транспорту, що веде до можливості неправильного встановлення напряму державної підтримки. Для уникнення неправильного спрямування державної підтримки необхідно встановити можливі форми та напрями підтримки;

– не встановлено відшкодування витрат підприємствам з обслуговування пасажирів на маршрутах за нерегульованими тарифами в умовах самофінансування та самоокупності, на цих маршрутах фінансування відбувається лише і власними коштами підприємства. Рішенням може бути розробка способів і можливостей відшкодування витрат, яких саме умовах це можливо;

– не встановлено загальних підходів до організації та здійснення перевезень пасажирів. Для вирішення цієї проблеми необхідно розробити та здійснити впровадження загальних підходів організації пасажирських перевезень [4].

ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Організація та способи фінансування діяльності підприємств пасажирського транспорту є неефективними. до накопичення заборгованостей, незадовільного фінансового стану підприємств пасажирського транспорту веде принцип відшкодування одержаних збитків підприємств у межах обмежених можливостей відповідних бюджетів.

Суперечності, що склалися в галузі фінансування пасажирських перевезень, полягають у наступному:

– завищення або заниження тарифів порівняно з собівартістю перевезень, що призводить до збитку для підприємства при зниженні тарифу та втрати пасажирів при завищенні, а також може сприяти більш активному розвитку тіньової економіки. Необхідне державне регулювання цієї проблеми, встановлення певних нормативів, але які спиратимуться підприємства;

– неефективні методи контролю за отриманою на маршруті виручкою, а відтак зростає і кількість пасажирів, що уникають оплати проїзду. Ця проблема веде до втрати отримання виручки у повному обсязі. Необхідно розробити ефективні методи контролю отриманих доходів, серед яких можуть бути більш часті перевірки спеціальним відділом;

– компенсації витрат підприємств на перевезення пільгових категорій пасажирів з бюджетів усіх рівнів не покривають пов'язаних із цим доходів, що випадають. Кошти за випадаючими доходами компенсує підприємству держава, але здебільшого над повному обсязі, щомісяця виявляються відхилені транзакції здійсненим поїздкам;

– не проводиться компенсація витрат підприємств, пов'язаних з роботою за прийнятими урядом зниженими тарифами в порівнянні з собівартістю перевезень, а також на соціально важливих маршрутах або в окремі проміжки часу з низькими пасажиропотоками. В даний час політика держави будується на забезпеченні доступності пасажирських перевезень у всіх населених пунктах, але не розроблено процес коригування компенсацій за маршрутами, що мають соціальну значущість (єдиний спосіб проїзду), але водночас і низький рівень пасажиропотоку. Для даних маршрутів необхідно встановити можливість покриття збитків, що виникають;

– немає систем об'єктивного контролю обсягу наданих послуг та непрозорості фінансових потоків. Усе це дозволяє застосовувати методи неупередженої оцінки отриманих збитків на пасажирському транспорті, зокрема у зв'язку з перевезеннями пільгових категорій громадян, тобто. відсутня мотивація зменшення витрат за перевезення пасажирів на муніципальних маршрутах, обслуговуваних підприємствами, за умов суспільної монополії;

- Не розроблені методи, пов'язані з компенсацією витрат при перевезенні пільгових категорій пасажирів з бюджетів усіх рівнів, що не допускають неналежного використання бюджетних переказів. У зв'язку з цим необхідно розробити ефективні способи компенсації збитків [5].

У потрібній мірі інституційними змінами не підтверджено операції державного та муніципального управління роботи пасажирського транспорту. Існуючі та розроблювані органи управління часто недостатньо ефективно взаємодіють між собою і не мають точних розмежувань влади.

У сфері інституційної організації управління виявлено такі протиріччя:

- не закінчено процес передачі з федерального рівня на державний та рівні суб'єктів власності пасажирського транспорту, що веде до плутанини у повноваженнях суб'єктів держави. При закінченні цього процесу представлена проблема буде вирішена;

- немає устрою продуктивного управління державною та муніципальною власністю на пасажирському транспорті. Необхідно проаналізувати найбільш успішні способи управління власністю, а потім впровадити найефективніший метод;

- не встановлена система органів державного та муніципального регулювання пасажирського транспорту, яка здатна забезпечувати його постійне функціонування та розвиток, що веде до втрати контролю стану пасажирського транспорту;

- з управління пасажирськими перевезеннями не завершено формування необхідних структур, не знаходять розвитку інформаційно-управлінські системи. Необхідно завершити процес формування структур для розвитку пасажирських перевезень;

- найбільшу владу має на пасажирському транспорті унітарне підприємство, в межах якого не просувається ефективна господарська діяльність, зростання накопичень та інвестиційна активність, а також на підприємстві використовується старий рухомий склад. Для вирішення проблеми необхідне перебудова господарської діяльності підприємства, а згодом та оновлення рухомого складу;

- немає необхідного і достатнього досвіду організації та управління пасажирським транспортом в органах державного та муніципального управління для змін в області пасажирського транспорту, а також вони не мають достатніх кадрових ресурсів. Це значно знижує якість управління. Для вирішення цієї проблеми необхідно організувати пошук фахівців потрібного рівня.

Система управління пасажирським транспортом через суперечливість законодавства нині міститься на домовленостях між транспортними адміністраціями, контрольно-наглядовими органами та перевізниками. В результаті виникає нестійка рівновага інтересів. Тому однією з основних проблем розвитку пасажирського транспорту залишається законодавство [6].

Для поліпшення сформованих обставин міністерство транспорту працює над основними федеральними законами у сфері пасажирського транспорту, і навіть правками до них.

Також потрібне рішення та інші завдання, серед яких створення інформаційно-аналітичної системи управління громадським транспортом, покращення тарифної політики, формування єдиної маршрутної мережі та її оптимізація, спостереження стану громадського транспорту, створення системи диспетчерського управління громадським транспортом, зниження шкідливого впливу пасажирського транспорту на довкілля. Зазначені завдання пасажирського транспорту необхідно вирішувати комплексним підходом [7].

Щоб підвищити якість застосовуваної тарифної політики необхідно створити ефективний метод, який враховуватиме соціальну значущість транспортних послуг та поєднання елементів ринкового та державного регулювання ринку. Застосування цієї політики необхідне, оскільки підприємства мають бути прибутковими з допомогою ефективнішої роботи, а чи не з допомогою підвищення тарифів. Але при цьому необхідно також керуватися законами та актами у галузі тарифоутворення.

На пасажирському транспорті нині існує низка серйозних проблем, які потребують свого вирішення. Однією з них є необхідність проведення зміни щодо вдосконалення та розвитку пасажирських послуг, оскільки транспорт має велике значення для розвитку економічного стану країни. Завдяки добре розвиненій транспортній системі відбувається розвиток виробничої структури діяльності держави.

Всі представлені протиріччя, проблеми та шляхи їх вирішення мають велике практичне значення для розвитку пасажирського транспорту.

Пасажирські перевезення є однією з основних складових транспортної інфраструктури країни. Враховуючи сучасні проблеми цієї сфери, важливо розглянути конкретні напрями вдосконалення, які

дозволять підвищити ефективність роботи транспортної системи, покращити якість обслуговування пасажирів і забезпечити сталий розвиток галузі.

Одним із основних напрямів є оновлення рухомого складу пасажирського транспорту. Застарілі транспортні засоби не тільки мають низькі технічні характеристики, а й спричиняють підвищений рівень забруднення навколишнього середовища. Для покращення екологічної ситуації та забезпечення комфортного обслуговування пасажирів необхідно впроваджувати нові технології та інноваційні види транспорту, такі як електричні автобуси, тролейбуси, а також інші альтернативні джерела енергії (гібридні транспортні засоби). Це дозволить значно знизити шкідливі викиди та зменшити шумове забруднення в містах.

Інфраструктура пасажирських перевезень потребує суттєвого оновлення. Одним із важливих кроків є створення інтегрованих транспортних хабів, які об'єднують різні види транспорту, зокрема міський, приміський, міжміський транспорт, а також залізничний та авіаційний. Такі хаби повинні бути обладнані сучасними терміналами, зручними зупинками, зонами для відпочинку пасажирів, а також системами для обміну даними та моніторингу перевезень. Розвиток і модернізація інфраструктури аеропортів, залізничних вокзалів та автостанцій дозволить підвищити якість обслуговування пасажирів, зменшити час на пересадки та покращити доступність транспортних послуг.

Інтеграція сучасних інформаційних технологій у процес надання транспортних послуг є необхідним кроком для забезпечення зручності та ефективності. Впровадження єдиного електронного квитка дозволить не тільки спростити процес купівлі квитків, а й зробити систему перевезень більш прозорою та ефективною. Платформи для онлайн-бронювання квитків, інтеграція мобільних додатків для моніторингу руху транспорту та доступу до актуальної інформації дозволить знизити навантаження на каси та створити умови для пасажирів, щоб вони могли планувати свої подорожі з максимальним комфортом.

Важливим напрямом є оптимізація маршрутної мережі, яка повинна відповідати реальним потребам населення. Розробка нових маршрутів, особливо в сільській місцевості та віддалених регіонах, а також коригування існуючих напрямків дозволить покращити доступність пасажирських перевезень. Оновлення маршрутної системи з урахуванням попиту на перевезення та змін у демографічній ситуації дасть змогу знизити час у дорозі та зменшити кількість порожніх рейсів. Також важливим є удосконалення графіків руху транспорту для зменшення інтервалів між рейсами у години пік та забезпечення регулярності перевезень.

Покращення якості обслуговування пасажирів на всіх етапах перевезення є одним з основних напрямків для підвищення задоволеності користувачів транспортних послуг. Це включає не тільки оновлення умов транспорту (крісло, система кондиціонування, зручні сидіння), але й забезпечення кваліфікованого обслуговування, а також створення умов для безпеки пасажирів (камери спостереження, контролери). Впровадження систем моніторингу та управління пасажиропотоками в реальному часі також є важливим етапом для підвищення комфорту.

Для розвитку пасажирських перевезень необхідно залучати приватний бізнес до інвестування в інфраструктуру та розвиток транспортної системи. Механізми державно-приватного партнерства можуть сприяти впровадженню інноваційних технологій, модернізації транспортного парку та покращенню інфраструктури. Це дозволить знизити навантаження на бюджет та забезпечити більш ефективне управління транспортною сферою.

Одним із важливих напрямків є також інтеграція екологічно безпечних транспортних технологій, таких як електричні автобуси, зарядні станції для електричних автомобілів, а також зниження рівня забруднення навколишнього середовища від транспортної діяльності. Підвищення уваги до екологічної безпеки дозволить забезпечити стійкий розвиток міської транспортної системи та знизити негативний вплив на навколишнє середовище.

Ці напрямки вдосконалення можуть бути використані для комплексного розвитку пасажирських перевезень в Україні, забезпечення їх ефективності та сталості у майбутньому.

ВИСНОВКИ

У результаті роботи було здійснено комплексний аналіз сучасного стану пасажирських перевезень в Україні, що дозволило виявити низку системних проблем, які суттєво знижують ефективність функціонування цієї галузі та якість надання транспортних послуг населенню. Встановлено, що основними проблемами залишаються: технічна зношеність рухомого складу, незадовільний стан транспортної інфраструктури, нераціональна структура маршрутної мережі,

невідповідність обсягів і якості перевезень сучасним потребам пасажирів, а також низький рівень сервісу та обслуговування.

Особливу увагу у дослідженні приділено аналізу факторів, які впливають на ефективність пасажирських перевезень. Серед них визначено як внутрішні (організаційно-економічні проблеми транспортних підприємств, застаріла система диспетчеризації, відсутність єдиної системи планування та управління перевезеннями), так і зовнішні (економічна нестабільність, зростання вартості паливно-мастильних матеріалів, відсутність належної державної підтримки галузі, конкуренція з боку приватних перевізників).

Науково обґрунтовано напрями вдосконалення системи пасажирських перевезень, серед яких визначено: впровадження електронної системи обліку пасажирів та оплати проїзду, створення єдиного інформаційно-диспетчерського центру, оптимізацію маршрутної мережі з урахуванням реальних потреб населення, оновлення рухомого складу з переходом на екологічно чистий транспорт, удосконалення системи тарифоутворення та розробку механізмів державної підтримки підприємств пасажирських перевезень.

Практична значущість проведеного дослідження полягає у тому, що його результати можуть бути використані органами державного управління, місцевого самоврядування, транспортними підприємствами та іншими зацікавленими сторонами для розробки стратегічних програм розвитку пасажирських перевезень, підвищення якості транспортного обслуговування населення, забезпечення сталого розвитку галузі та інтеграції України у європейський транспортний простір.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року. — Режим доступу: https://mtu.gov.ua/files/For_site_NTSU-2030.pdf
2. Барановський О.І. Логістика пасажирських перевезень: навчальний посібник. — Київ: Ліра-К, 2021. — 248 с.
3. Гаврилюк В.О., Коваленко О.О. Організація пасажирських перевезень: сучасний стан та перспективи розвитку // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2023. — № 81. — С. 43–50.
4. State Statistics Service of Ukraine. Passenger transportation statistics for 2023. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Ковальчук С.Л. Проблеми та перспективи розвитку міських пасажирських перевезень в Україні // Економіка та держава. — 2022. — № 6. — С. 75–80.
6. Степаненко С.І. Управління транспортними системами: навчальний посібник. — Харків: ХНАДУ, 2020. — 312 с.
7. European Commission. EU transport in figures. Statistical pocketbook 2023. — Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023.

REFERENCES

1. National Transport Strategy of Ukraine for the period up to 2030. — Access mode: https://mtu.gov.ua/files/For_site_NTSU-2030.pdf
2. Baranovskyi O.I. Logistics of passenger transportation: a textbook. — Kyiv: Lira-K, 2021. — 248 p.
3. Gavrilyuk V.O., Kovalenko O.O. Organization of passenger transportation: current state and development prospects // Bulletin of the Economy of Transport and Industry. — 2023. — No. 81. — P. 43–50.
4. State Statistics Service of Ukraine. Passenger transportation statistics for 2023. — Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Kovalchuk S.L. Problems and prospects for the development of urban passenger transportation in Ukraine // Economy and State. — 2022. — No. 6. — P. 75–80.
6. Stepanenko S.I. Transport systems management: a textbook. — Kharkiv: KhNADU, 2020. — 312 p.
7. European Commission. EU transport in figures. Statistical pocketbook 2023. — Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023.

V.Glynianyi, S. Tsymbal., Problem aspects and directions for improvement of passenger transportation

The article provides a comprehensive analysis of the current state of passenger transportation in Ukraine, focusing on key problems that hinder the effective development of this industry. In particular, it examines in detail such problems as outdated material and technical base and infrastructure, which significantly limits the possibilities of ensuring safe, comfortable and fast transportation of the population.

Deterioration of rolling stock, insufficient level of comfort and service, lack of proper conditions for people with disabilities are factors that negatively affect the level of satisfaction of users of transport services.

The work identifies strategic directions for improving the passenger transportation system in Ukraine. In particular, it substantiates the feasibility of implementing innovative logistics solutions that provide for the digitalization of transportation processes, automation of document flow, and the creation of a single platform for booking, payment and monitoring of transport services. It is proposed to develop a network of marketing and logistics centers, which will allow optimizing route planning, ensuring convenient connection of different types of transport, organizing interregional and international transportation at a qualitatively new level.

The article also proposes a number of practical measures aimed at increasing the competitiveness of transport enterprises, in particular, updating rolling stock, introducing loyalty systems for passengers, improving the system of training and retraining of personnel, and introducing environmentally friendly types of transport. It is determined that the sustainable development of passenger transportation in Ukraine is possible only under the condition of active interaction of the state, business and the public, as well as an integrated approach to the modernization of the transport system in the conditions of modern economic, social and technological challenges.

Keywords: passenger transportation, transport logistics, quality of service, innovation, digitalization, strategic management, competitiveness, infrastructure.

ГЛИНЯНИЙ Віктор Сергійович – аспірант, аспірант кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: victorglin9@gmail.com

ЦИМБАЛ Сергій Володимирович – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри Автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: tsymbal_s_v@ukr.net

Viktor GLYNIANYI – graduate student, graduate student of the Department of Automobile and Transport Management, Vinnytsia National Technical University, e-mail: victorglin9@gmail.com

Serhii TSYMBAL – PhD in Engineering, associate professor, head of the Department of Automobiles and Transport Management, Vinnytsia National Technical University, e-mail: tsymbal_s_v@ukr.net

DOI 10.36910/automash.v1i24.1722